

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Художні особливості образотворчого та декоративно-прикладного
мистецтва України»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»

Спеціальність 014 «Середня освіта»

Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 5

від «15» січня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025р.

1. Загальна інформація	
Назва навчальної дисципліни	Художні особливості образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва України
Викладач (-і)	Юсипчук Юрій Володимирович
Контактний телефон Викладача	+38 0679875624
E-mail викладача	yurii.yusypchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	офлайн/онлайн
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?
Консультації	Середа, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Предметом вивчення освітнього компонента «Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво України» є оволодіння знаннями з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, та передбачає кваліфікацію вчитель образотворчого мистецтва і художньої культури та керівник гуртків (студій) з дизайну образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва.</p> <p>Дисципліна «Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво України» у навчальному плані належить до циклу загальної підготовки, дисципліни вільного вибору студента і має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва та розвиток його креативних здібностей.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Мета викладання навчальної дисципліни «Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво України» є базова підготовка майбутнього спеціаліста до теоретичного та практичного застосування знань з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, знайомство з центральними проблемами методології мистецької освіти, її педагогічних умов, сучасного змісту і методів мистецького навчання, розкриття виховного потенціалу кожного виду мистецтва.</p> <p>Цілями матеріалу даної дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєння теоретичних основ та методології дисципліни «Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво України»; - забезпечення розуміння основних процесів і закономірностей виникнення і розвитку образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва; - виховання у студентів працьовитості, відповідальності до виконання завдань, дисциплінованості, самостійності. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.</p> <p>Загальні компетентності (ЗК) ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.</p>	

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою в професійній діяльності як усно, так і письмово, комунікувати іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства.

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді усфері професійної діяльності на основі етичних принципів, толерантності, до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу.

Фахові компетентності, спільні для всіх предметних спеціальностей (ФК)

ФК1. Здатність застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК3. Здатність виявляти й окреслювати мету та завдання педагогічної діяльності, здійснювати проектування процесів навчання й виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання й розвитку учнів.

ФК4. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати критичне мислення.

ФК5. Здатність здійснювати контроль і об'єктивне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання, навчати учнів оцінюванню та самооцінюванню.

ФК6. Здатність до формування учнівського колективу, навичок командної роботи; знаходження ефективних шляхів мотивації учнів до саморозвитку; спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Компетентності предметної спеціальності (ПК)

ПК1. Здатність глибоко розуміти класичні та новітні мистецтвознавчі поняття і на їх основі розробляти концептуальні засади образотворення.

ПК2. Здатність застосовувати знання термінології традиційних та цифрових видів образотворчого мистецтва в освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.

ПК3. Здатність до оволодіння методологією образотворчої діяльності й засвоєння основ художньої майстерності.

ПК4. Здатність характеризувати історичні віхи еволюції образотворчого мистецтва й адекватно оцінювати наявні артефакти за об'єктивними критеріями їх художності.

ПК5. Здатність добирати ефективні для художньо-творчого розвитку учнів форми, методи, засоби і технології студіювання образотворчого мистецтва.

ПК6. Здатність до організації, управління і моніторингу якості художньо-творчих та мистецько-освітніх проєктів.

ПК7. Здатність застосовувати сучасні дослідницькі методи в образотворчій та художньо-педагогічній діяльності.

ПК8. Здатність до глибокого засвоєння аксіології образотворчого мистецтва й аналізу його національних рис у контексті традиціоналізму і новаторства.

ПК9. Здатність створювати безпечні умови діяльності суб'єктів художньо-педагогічного процесу в мистецько-освітньому середовищі.

ПК10. Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчально-творчих практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН2. Демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмета та інтегрованого навчання.

РН3. Визначати освітні цілі, планувати та проєктувати навчальний процес на основі компетентнісного підходу з урахуванням освітніх потреб учнів; класифікувати форми, методи та засоби навчання предмета.

РН4. Добирати та застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування ключових і предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

РН5. Добирати доцільні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН7. Застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності, оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН8. Спілкуватися державною мовою в професійній діяльності як усно, так і письмово, комунікувати іноземною мовою за предметною спеціальністю, висловлювати обґрунтовані твердження.

РН9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН10. Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

РН11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності, поваги й толерантності у полікультурному суспільстві.

РН12. Аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

РН13. Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН)

ПРН1. Знати теорію та історію образотворчого мистецтва та методики його викладання в закладах загальної середньої освіти.

ПРН3. Уміти знаходити й опрацьовувати візуальні і літературні джерела та ефективно використовувати їх в мистецько-освітній, науковій і художньо творчій діяльності.

ПРН4. Уміти аналізувати особливості образного ладу, композиційної побудови та специфіку виражальних і техніко-виконавських засобів творів образотворчого мистецтва.

ПРН5. Володіти технологією роботи з традиційними і сучасними матеріалами образотворчого мистецтва та основами художньої майстерності..

ПРН8. Володіти інформаційними технологіями художньо-педагогічної комунікації та образотворення.

ПРН9. Знати комп'ютерно-графічних технологій та вміти виконувати твори образотворчого мистецтва в цифровому форматі.

ПРН10. Розуміти вікові особливості художньо-творчого розвитку дітей шкільного віку та специфіку організації різних форм навчання образотворчого мистецтва.

ПРН12. Володіти педагогічним малюнком та демонстраційним обладнанням, дидактичним матеріалом унаочнення уроків образотворчого мистецтва.

ПРН13. Уміти прищеплювати учням художні цінності традиційних і сучасних напрямів національного образотворчого мистецтва.

ПРН14. Уміти створювати безпечні умови в мистецько-освітньому середовищі закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Семінарські заняття	10
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
5	014 «Середня освіта»	3	вибірковий

Тематика освітнього компоненту

Тема	кількість год.		
	лекції	семінарські заняття	сам. роб.
Тема 1. Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво України як складова духовної культури народу.	2		5
Тема 2. Образотворче мистецтво: поняття та сутність.	2		5
Тема 3. Образотворче мистецтво як галузь науки. Напрямки досліджень.	2		5
Тема 4. Види образотворчого мистецтва.	2	2	5
Тема 5. Стилi образотворчого мистецтва та жанри.	2	2	5
Тема 6. Види технік декоративно-прикладного мистецтва України.	2	2	
Тема 7. Поліхромна група видів декоративно-прикладного мистецтва.	2		10

Тема 8. Монохромна група видів декоративно-прикладного мистецтва.	2		10
Тема 9. Пластична група видів декоративно-прикладного мистецтва.	2	2	10
Тема 10. Ажурно-силуетна група видів та технік декоративно-прикладного мистецтва.	2	2	5

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – залік Максимальна кількість балів – 100. Семінарські заняття – 30 балів, Контрольна робота – 25 балів; Тестові завдання – 20 балів Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 25.
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота – 25 балів Тестові завдання – 20 балів Самостійна робота – 25.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 45 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік; Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Шкала оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за схемою : (див. за посиланням)

<http://surl.li/vxwmac>

Шкали оцінювання			
Університетська	Національна		Шкала ECTS
90 – 100	5	Відмінно	A
80 – 89	4	Добре	B
70 – 79			C
60 – 69	3	Задовільно	D
50 – 59			E
26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1 – 25	0	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Оцінювання практичних робіт проводиться згідно шкали оцінювання:

А (відмінно) – практичне завдання виконано в повному обсязі, з використанням оригінальних методів виконання завдання згідно тематики та поставлених вимог. Практична робота зберігається у фондах кафедри – 5 (відмінно)- 95-100 балів;
Авторський підхід до створення ескізів - 5 (відмінно) - 90-95 балів;

В (дуже добре) –практичне завдання виконується в цілому правильно в повному обсязі, вище середнього рівня, але із окремими неточностями, несуттєвими помилками - 4 (дуже добре) - 80-85 балів;

С (добре) – практичне завдання виконується в цілому правильно, на достатньому рівні, але допускається значна кількість помилок - 4 (добре) - 70-79;

Д (задовільно) – практичне завдання виконане з великою кількістю помилок, допущено суттєві погіршеності, які впливають на кінцевий зміст виконання завдання, немає авторської думки - 3 (задовільно) – 60-69;

Е (достатньо) – практичне завдання виконане умовно, не виконані основні вимоги, потребує доопрацювання на всіх етапах - 3 (достатньо) - 50-59;

FX (незадовільно) – практичне завдання не розкрито, не виконані основні вимоги до роботи, є копією чужих робіт - 2 (незадовільно) - 26-49;

F (неприйнятно) – практичне завдання не виконано, або виконано на початковому етапі, найнижча якість виконання - 2 (неприйнятно) - 1-25.

НАКОПИЧУВАННЯ БАЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Форма контролю - залік	
Практичне заняття	50
Контрольна робота	5
Самостійна робота	15
Тестування	30
Максимальна кількість балів	100

8. Політика навчальної дисципліни

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня

2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

9. Рекомендована література

Основна література:

1. Історія декоративного мистецтва України: У 5 т. Т. 5 [голов. ред. Г. Скрипник] НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2016. 546 с. + 266 іл.
2. Історія українського мистецтва у 5 т. Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України. Київ, 2010. Т. 2. 1296 с.
3. Історія українського мистецтва у 5 т. ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України; голов. ред. Г. Скрипник ; ред. т.: Д. Степовик. Київ, 2011. Т. 3 Мистецтво другої половини XVI–XVIII століття. 1088 с.
4. Історія декоративного мистецтва України (у 5 т.) Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України. К., 2010. Т. 1. 680 с.: 252 с. іл
5. Порадник майстрам народних промислів : О. В. Кулініч , І. Г. Кондакова. Харків.; Інститут соціальної політики регіону, 2016. 48 с.
6. Никорак О. Гуцульська вишивка. Київ: Родовід, 2010. 210 с.
7. Гнатюк М. В., Гrepиняк М. І. Народне мистецтво Гуцульщини і Покуття (кінець XIX – початок XXI ст.): Майстри, школи, музеї. Івано-Франківськ: Вид. ПНУ ім. В. Стефаника, 2010. 326 с.
8. Тимків Б.М. Мистецтво України та діаспори: дерево різьба сакральна й ужиткова. Івано-Франківськ; Нова зоря, 2012. 316 с.
9. Юсипчук Ю. Василь Девдюк – майстер гуцульського різьблення та металірства. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2016. 198с.
10. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво. Основи образотворчої граматики : навч.-метод. посіб. Ч. І. Івано-Франківськ : Ярина, 2016. 196 с.

Додаткова література:

1. Антонович Є. А. Захарчук Чугай Р. В. Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво: Посібник. Львів. 1992, 270 с.
2. Лащук Ю. Покутська кераміка Опішне: Українське народознавство. 1998. 160 с.
3. Станкевич М. Автентичність мистецтва. Львів: АФША, 2004. 185 с.
4. Никорак О. Українська народна тканина. Львів: АФША, 2004. 583 с.
5. Станкевич М.Є. Українське художнє дерево XVI-XX ст. Львів, 2002, 480 с.

Викладач: Юсипчук Юрій Володимирович,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну